

УДК: 636.5.034

М.О.ТЕСЛЯ, зоотехнік-консультант ТОВ "Ветфактор"

Особливості годівлі курей яєчних кросів упродовж примусової линьки

Наведена інформація про ефективність продовження терміну використання курей-несучок шляхом застосування примусової линьки. Висвітлено питання щодо значення годівлі курей яєчних кросів при проведенні примусової линьки. Охарактеризовано кормові фактори, які впливають на якість проведення примусової линьки у курей яєчних кросів.

Примусова линька, яєчні кроси, продуктивність, програми годівлі, раціони

Останнім часом на птахофабриках та інших промислових підприємствах, що спеціалізуються на виробництві харчових яєць, поширюється метод продовження терміну використання курей-несучок шляхом застосування примусової линьки. Аналіз тенденцій у промисловому птахівництві свідчить, що сучасні кроси курей зберігають резерви для їх успішного використання упродовж 2-х і навіть 3-х періодів яйцекладки. Витрати, пов'язані з проведенням у стаді цього технологічного прийому, у розрахунку на одну несучку значно нижчі, ніж при вирощуванні ремонтних курочок. Крім того, у примусово перелинялої птиці збільшується маса яєць, підвищуються їх якість і оплата корму. З продовженням продуктивного періоду несучок зменшуються потреби в ремонтному молодняку і виробничих приміщеннях для його вирощування. Примусова линька також сприяє оздоровленню птиці. Крім того, линька дозволяє вирівняти різновікову птицю, тобто можна зкомплектувати стадо з двох пташників, що у свою чергу, дозволить ефективно використовувати виробничі площі [1,2].

Враховуючи глибокі фізіологічні зміни в організмі курей, що відбуваються під впливом линьки, виникає необхідність уточнення добової потреби в кормах, вмісту обмінної енергії та сирого протеїну. Представляє інтерес також визначення норми сірковмісних амінокислот в раціоні для курей у

період росту нового оперення [4].

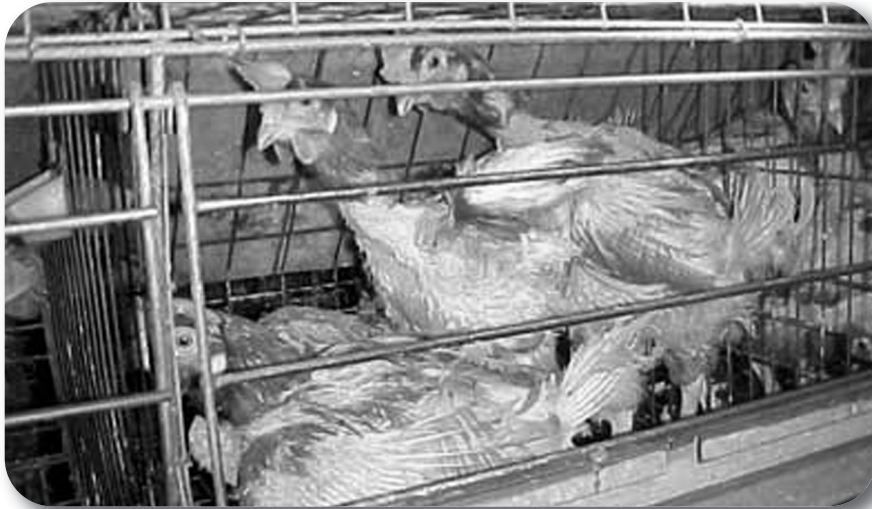
Метою роботи є вивчення літературних джерел, в яких висвітлено програми годівлі курей яєчних кросів у період проведення примусової линьки.

Результати досліджень. Програму годівлі птиці під час примусової линьки умовно можна розділити на три періоди: підготовчий і безпосередньо "голодні" дні, перехідний – від обмежень у кормі до звичайних умов і третій – період виходу на планову продуктивність [1,2].

Основне завдання в період під-

готовки – наситити організм птиці кальцієм, щоб голодування не погіршувало надалі якість шкаралупи і не послабило кістяк. У період проведення примусової линьки у курей відбувається інтенсивне виведення кальцію та інших мінералів із кістяка. У найбільшій мірі це проявляється на початку режиму линьки і в перші дні голодування, коли корм вже виключений, а формування яйця якийсь час ще триває. Мінеральний резерв у кістках зменшується і це може призвести до остеопорозу. З цією метою за 7-10 днів до початку

линьки птицю годують комбікормами з підвищеним вмістом кальцію. Для профілактики та зниження негативних наслідків порушення мінерального обміну у птиці в другому періоді продуктивності можливе також використання в підготовчий період спеціальних комплексних препаратів для нормалізації мінерального обміну [5]. В останніх роботах, присвячених примусовій линьці курей, акцентується увага на використанні черепашки або крупного вапняку особливо в період голодування птиці (по 9-10 г/гол. за добу). Вважається, що за рахунок цього будуть компенсовані втрати кальцію у кращих несучок, а основна маса курей, споживаючи його в надлишку, може індукувати підвищену активність щитовидної залози, прискорюючи линьку [3].

Найбільш важливий фактор, що впливає на курей – це голодування, від тривалості якого залежать рівень зниження живої маси птиці і період її “відпочинку” (інтервал між першим і другим продуктивними періодами). За період голодування в організмі несучки повинна відбутися максимальна утилізація зайвої кількості тканинних жирів, фізіологічно нормальна регресія органів розмноження і найбільш повна заміна старого пера на нове. Повне голодування птиці проводять при вільному доступі до води або ж, залежно від обраного режиму, виключаючи воду на 1-3 доби. Рациональні терміни голодування яєчних курей – від 5 до 10 днів. Однак слід зазначити, що при

позбавленні їх корму на шість і більше днів обов'язковим є вільний доступ до води. Кожне стадо по своєму реагує на умови линьки, тому необхідно особливо ретельно стежити за живою масою птиці, враховувати відхід і встановлювати його причини. В цей же період для зниження відходу птиці вживають комплекс водорозчинних вітамінів [1,2].

Важливим моментом за будь-якого режиму виклику линьки у курей є перехід від умов обмеження в кормі, воді і світлі до звичайних умов. При короткому періоді голодування перехідний період повинен бути також більш коротким, ніж при тривалому, оскільки втрата живої маси у несучок в першому випадку значно менше. Починати годувати птицю відразу після голодування необхідно обережно. Першу роздачу корму потрібно проводити в темряві, щоб птиця не турбувалася. У подальшому добу дачу корму треба збільшувати поступово, оскільки шлунково-кишковий тракт зазнав деяких змін і нездатний перетравити велику кількість корму. В деяких схемах проведення примусової линьки курей радять згодувати їм в перші дні після голодування тільки зерно, а якщо його немає, то пшеничні висівки (з розрахунку 1,5 г висівку замість 1 г зерна). В інших схемах, більш пізніх, рекомендується давати відразу повнораціонний комбікорм, але в обмеженій кількості – по 40-45 г/гол. за добу з поступовим збільшенням кількості

корму до норми. Такий комбікорм, зазвичай, містить 16-17% протеїну, 270-275 ккал обмінної енергії, 3,5% кальцію, 0,7% загального фосфору, 0,68% сірковмісних амінокислот, 3,0 млн. МО/т корму вітаміну D₃. Краще, якщо корм буде розсипний і грубого помелу [1,5].

Через 10-15 днів після початку голодування у курей майже всіх кросів починається інтенсивне скидання оперення. Швидкість заміни оперення залежить від генетичних особливостей птиці, від сили впливу тих чи інших факторів зовнішнього середовища, а також годівлі. Тому, з моменту годування птиці за нормами для прискорення відростання пера рекомендується використовувати раціон з підвищеним вмістом деяких амінокислот. Збалансоване годування відносять до основних факторів, які впливають на структуру пір'я, оскільки протеїн кератин становить до 97% маси пера. В синтезі кератину пера задіяні в основному сірковмісні амінокислоти – метіонін і цистин. Крім зазначених амінокислот на ріст пір'я і загальний стан оперення у несучок впливають і такі амінокислоти, як аргінін, гліцин і триптофан. Характерно, що тривалий, хоча і незначний дефіцит і дисбаланс амінокислот, який не позначається на рівні продуктивності, впливає на стан оперення курей. Нестача вітаміну E, селену, вітаміну B₆, пантотенової і фолієвої кислоти, біотину або нікотинової кислоти також може проявитися через зне-

барвлення і ненормальний ріст пір'я [6]. Таким чином, нормоване надходження з кормом поживних, біологічно активних, мінеральних речовин та обмінної енергії для курей другого циклу продуктивності по деяких позиціях дещо відрізняється від норм першого циклу. Рациональний рівень протеїну і лізину для курей у другому циклі продуктивності має ті ж показники, що і в першій половині першого періоду несучості, а ось рівень метіоніну і цистину до досягнення нового піку продуктивності повинен становити 0,63% (далі 0,60%), обмінної енергії теж потрібно більше – на 1,8-2,0% (275 ккал) [4]. У міру підвищення несучості після линьки птицю необхідно забезпечувати достатньою кількістю вітамінів, макро- і мікроелементів. При досягненні 5% несучості для підтримки роботи печінки і стимуляції продуктивності бажано дати гепатопротектор [5]. Умови мікроклімату, фронт годівлі та напування, якість корму повинні бути оптимальними і відповідати технологічним вимогам. Залежно від стану і продуктивності курей режими їх утримання та годівлі як у період линьки, так і упродовж другого періоду яйцекладки можна корегувати. Після линьки птиця зазвичай споживає більше кормів, тому надалі її легко переводити на низькопоживні раціони та економити на вартості кормодня [1,2].

Висновки

1. Примусова линька птиці є важливим технологічним прийомом у племінному і промисловому птахівництві, мета якого –

забезпечення цілорічного виробництва харчових та інкубаційних яєць за мінімальних затрат.

2. Застосування примусової линьки курей-несучок яєчних кросів дозволяє підвищити несучість і якість яєць у другому продуктивному періоді, продовжити період використання, дозволяючи використовувати найбільш цінну птицю упродовж двох або трьох періодів яйцекладки і економити значні кошти на її відтворення.

3. Продовження терміну використання промислових несучок економічно вигідно, проте очікуваний від линьки ефект залежить від багатьох чинників: віку, генотипу курей, умов їх утримання і, найголовніше, правильної повноцінної годівлі.

Приведена інформація об ефективності подовження строка використання кур-несушек путем применения

принудительной линьки. Освещены вопросы относительно значения кормления кур яичных кроссов в период принудительной линьки. Представлены кормовые факторы, которые влияют на качество проведения принудительной линьки у кур яичных кроссов.

Принудительная линька, яичные кроссы, продуктивность, программы кормления, рационы

In this article the information about the effectiveness of life-cycle extension of laying hens by the use of forced molting is provided. Covered the questions of the importance of feeding of hens egg crosses during the forced molt. The feeding factors that affect the quality of the forced molting of egg crosses hens are presented.

Forced molt, egg crosses, productivity, feeding programs, rations

Література

1. Кавтарашвили А. Ш. Принудительная линька кур (методические рекомендации) / А.Ш.Кавтарашвили, Ш.А.Имангулов // ВНИТИП. Сергиев Посад. – 2000. – 21 с.
2. Кавтарашвили А.Ш. Продление срока эксплуатации кур /А.Ш. Кавтарашвили, В.И. Фисинин // ВНИТИП. – Сергиев Посад. – 2001. – 153 с.
3. Кравченко Н.А. Принудительная линька у кур / Н.А.Кравченко, Б.Н.Кравченко // Журнал БИО. –

2008. – № 5. – С. 21-23.

4. Рябчик И.В. Питание яичных кур второго цикла продуктивности / И.В.Рябчик // Птицеводство. – 2009. – С. 15-18.

5. Соколов В.В. Рекомендации по проведению принудительной линьки у кур / В.В.Соколов, Е.Н.Тимофеева // РАСГН. ГУПППЗ "Птичное". – М., 1997. – 31 с.

6. Суржик М. Втрата оперення / М.Суржик // Наше птахівництво. – 2012. – №2. – С. 30-32.